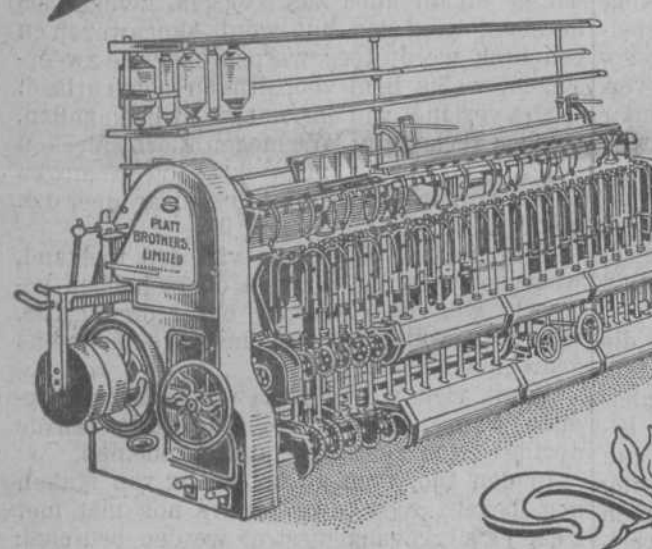
6de jaargang. Woensdag 1 April No. 14.

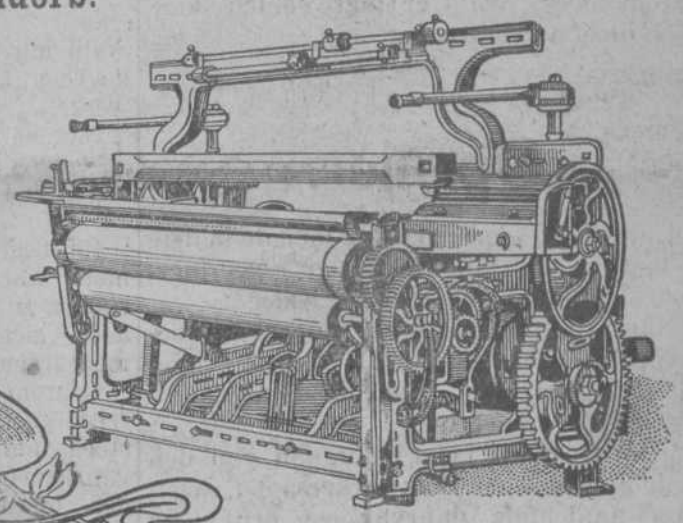
DE TEXTIELARBEIDER

Orgaan van den Alg. Ned. Bond van Textielarbeiders.

(Goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Jan. 1897.)

Verschijnt des Woensdags om de veertien dagen.

— 1903 —

Arbeiders aller landen vereenigt u!

Vereend winnen we een menschwaardig leven...

Abonnementsprijs per half jaar 40 cents.
Enkele nummers . . . . . 3 „

Bureau van Redaksie:
H. Voogsgeerd, Veldkampsdwarsstr., Enschedé.

Bureau van Administratie en Expeditie:
Oranjestraat, Almeloo.

Advertentiën per gewone regel 5 cents.
Voor afdeelingen van onzen bond 2 „

DE KLAPLOOPER.

Hij scheldt op de vakbeweging,
Beweert, dat het niemendal geeft,
't Geploeter naar beteren toestand,
Waar zijn makker zoo vurig naar streeft.

Hij laat ze maar werken en ploetren,
Hij maakt zich voor niemendal warm,
Geeft zijn centen aan nuttiger dingen:
„Die vakbond maakt noodeloos arm."

„De bazen, die zijn nog zoo kwaad niet,"
Zoo roept hij zijn makkers toe.
„Maar je moet ze niet immer zoo plagen,
„Neem een voorbeeld aan dat wat ik doe."

Hij wordt dan ook dàaglijks geprezen,
„Oppassend, voorkomend, beleefd."
Dat zijn zoo de mooie woordjes,
Die de baas als belooning hem geeft.

Die bestuurders, daar moet je'm van hooren,
„Een troep schurken, de heele boel.
„Die kerels, ze willen naar boven;
„De Kamer, dat is slechts hun doel."

Maar is er, na werken en ploetren,
Na jaren van taai geduld,
Als velen als slachtoffers vielen,
En juist door dien „zoete" zijn schuld,

Is dan d' overwinning bevochten,
Staat de vlag na de worstling in top,
Dan scheldt en dan raast hij nog immer:
Maar strijkt toch de voordeelen op! P. B.

—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—

Arbeiders tegen arbeiders.

In den strijd der arbeiders tégen onderdrukking en geweld van de zijde der machthebbers en heerschers — vóór een beter menschelijker leven voor 't zwoegende en slovende volk, ontmoeten we velen tegenstand. De bezittende klasse doet alle mogelijke moeite om den geest van verzet onder de arbeiders met alle haar ten dienste staande middelen te onderdrukken. Hoeveel arbeiders zijn er niet en worden dagelijks nog met broodeloosheid gedoemd, alleen omdat ze plaats hebben genomen in de gelederen van hen, die door gemeenschappelijk optreden verbetering in hun treurigen toestand trachten te verkrijgen? Deze poging der arbeiders wordt door de bezitters, de patroons, niet geduld en ze nemen nog elk middel te baat om de eischen der arbeiders, die toch steeds op rechtvaardigheid berusten, te smoren, en zij zien er niet naar, welke gevolgen zooiets na zich sleept.

Zij, de bezitters, worden daarin krachtig gesteund door de overheid, justitie en politie, die zich steeds groote aanhangers en verdedigers van den geldzak hebben getoond. Bij elke werkstaking toch, die door de arbeiders voor verbetering van hunnen toestand wordt geproklameerd, vinden zij direkt, al zijn hun eischen en grieven nog zoo billijk, de overheid tegenover zich, en geen middel wordt onbeproefd gelaten om den strijd in 't voordeel van den bezitter te doen eindigen, al kost het nog zooveel leed, kerker- en gevangenisstraf. Om dit te bewijzen, hebben we

de feiten slechts voor 't grijpen.

We hebben het 't vorig jaar nog gezien bij den strijd te Enschedé, bij de firma Van Heek.

Elkeen, waar nog een greintje rechtvaardigheidsgevoel in zat, sympathiseerde met de arbeiders en achtte den strijd van hen dan ook rechtvaardig. En toch, nadat de firma het barbaarsche middel had toegepast, n.l. de uitsluiting, waarmede zij trachtte de staking te onderdrukken, hetwelk haar evenwel niet gelukte, kreeg ze aanstonds hulp van de regeering, die een groot aantal politiemannen en marechaussees naar Enschedé zond, in naam om de orde te handhaven, doch in werkelijkheid om de firma Van Heek van dienst te zijn.

Zoo gaat het bij elken strijd, bij elke werkstaking De patroons beschikken over fabrieken en arbeidsmiddelen en daarenboven nog over een goed gevulde brandkast, althans de meesten; en toch worden deze telkens nog, al zijn ze nog zoo onrechtvaardig te werk gegaan, door de overheid, politie en leger, geholpen.

De arbeiders daarentegen zijn arm, moeten op eigen kracht steunen en worden door den machthebbers in hun rechtmatig pogen, om hunnen onhoudbaren toestand eenigszins te verbeteren, bij elke gelegenheid gedwarsboomd.

Bovenstaande moet toch voor elk werkman, van welke richting dan ook, duidelijk zijn en begrepen worden, nietwaar?

En toch is het niet zoo.

Een groot deel der werklieden begrijpt of liever wil den feitelijken toestand in onze maatschappij tusschen rijk en arm, bezitters en niet-bezitters niet begrijpen en treedt heel dikwijls op als

spellebrekers en vernietigers

der belangen van de geheele arbeidersklasse.

De patroons kunnen boven de hulp van politie en leger in vele gevallen dan ook nog rekenen op de hulp van 'n deel der arbeiders zelven, wier belangen toch allen één zijn. Met leedwezen moeten we zooiets konstateeren, en toch is het een zuivere waarheid Wij zien het thans ook weer met de verraderlijke plannen en knevelarijen, die onze Kristelijke Regeering op de georganiseerde arbeidersklasse wil toepassen, dat een groot deel der arbeiders tégen de arbeiders, dus ook tegenover zichzelven, en vóór de Regeering partij kiest.

Wanneer toch de door de Regeering voorgestelde wetsontwerpen, die reeds genoeg zijn besproken, onveranderd aangenomen worden in het Parlement, dán wordt de strijd der arbeiders voor een beter leven nog onnoemelijk veel zwaarder dan hij reeds is. De patroons kunnen dan de hongerzweep nog beter laten klappen en de arbeiders uitbuiten en tiranniseeren.

En om zulk een toestand te bestendigen, daaraan werkt een groot deel der arbeiders zelven mede.

Zij kussen de roede,

waarmede zij zelf geslagen zullen worden.

Zooals men weet, is door de vooruitstrevende arbeidersbeweging een groote aksie op touw gezet tegen de zoogenaamde tuchthuiswetten, door onze Regeering ingediend. Allerwege zijn opgericht Komité's van Verweer tegen de booze plannen der Regeering. Doch wat zien we nu ook weer? In plaats dat in deze beweging a l l e Nederlandsche arbeiders samenspannen om den aanslag op het recht van staken en vereenigen af te weren, treedt een deel der arbeiders op om de Regeering, de bourgeoisie een handje te helpen in hare poging, om de arbeidersbeweging een gevoeligen knak toe te brengen.

Het zijn de kerkelijke arbeidersvereenigingen, zoowel katholieken als protestanten, die, zij het dan ook op aanstoken van hare adviseurs, thans ook weer een spaak in 't wiel steken, hand- en spandiensten verrichten aan de Regeering en hare steunpilaren, de verdrukkers der arbeidende klasse. Zij treden op als

arbeiders tégen arbeiders,

d. w. z. t e g e n hun eigen belangen. Zij vormen Komité's van V e r d e d i g i n g der Regeering, die hen zelven wil knevelen; wij Komité's van V e r w e e r, om onze nog zoo weinige rechten te handhaven.

En aan zulk werk, zoo desorganiseerend en vernederend mogelijk, doen de mannen mede, die zelf beter weten, of m o e t e n weten.

Laten we voor 'n oogenblik eens weer onze gedachten laten gaan op den grooten strijd bij Van Heek, het vorige jaar.

Hoeveel moeite toch hebben wij gehad om de onderkruiperij zooveel mogelijk te weren. Huisbezoek hebben we verricht in gezelschap van vertegenwoordigers óók van kerkelijke vereenigingen, om arbeiders of zoogenaamde bazen, die door de firma waren gelast om naar Kremersmaten te gaan werken, daarvan af te houden, en hebben daarbij soms wel eens woorden gebezigd, zonder dreigementen, die, wanneer dr. Kuipers wet toen zou zijn aangenomen, ons wel eenige maanden gevangenisstraf kon hebben gekost.

Zeker, ons spreken tot die menschen was altijd kalm, maar toch zou men volgens de wet, thans ingediend, die menschen „hinder" en „overlast" hebben aangedaan, middelen hebben gebruikt om „vrees aan te jagen", en dus strafbaar zijn.

Dit is maar één enkel feit; we zouden er veel meer kunnen noemen, die ons toentertijd, volgens de nieuwe wet, met den strafrechter in aanraking had kunnen brengen.

Het recht der werkstaking wordt door alle arbeiders als uiterste middel erkend; en breekt die eenmaal uit, dan hebben we ook te zorgen, dat ze lukt of gewonnen wordt.

Nu weten we allen, dat daarvan veel afhangt en dat we vooral moeten zorgen, de onderkruipers zooveel mogelijk te weren door het uitzetten van posten enz.

Wordt nu de wet van Dr. Kuyper aangenomen, dan worden ons die middelen voorgoed ontnomen, met het gevolg, dat een werkstaking zeer weinig kans van slagen heeft, want zooals men weet, gaan vele werkstakingen verloren door het optreden der onderkruipers.

De voormannen der kerkelijke vereenigingen maken hunne volgelingen wijs, dat het stakingsrecht niet wordt aangerand door de ingediende nieuwe strafbepaling; dat de organisatie er niet door zal lijden. Om nu aan te toonen, dat dit w è l het geval is, daarom hebben wij juist dat ééne feit uit de staking bij Van Heek aangehaald, waarvan ook de kristelijke arbeiders getuigen zijn geweest.

En toch, ondanks dit, scharen zij zich aan de zijde der regeering en t é g e n de arbeiders.

Zij zullen daarvan op den duur zelven de nadeelige gevolgen ondervinden en bemerken

welk schandelijk werk

ze hebben verricht.

De arbeidersklasse snakt naar zedelijke en stoffelijke verbetering en ze is reeds jaren bezig te trachten haar doel te bereiken. Haar strijd is zwaar en heeft reeds vele slachtoffers gevorderd. De kapitalisklasse ontziet geen middel om de arbeiders nog dieper in 't moeras der ellende te trappen. Zij is het, die nog zoo'n geweldige macht over de arbeiders kan uitoefenen.

Moeten nu niet alle arbeiders daartegen front maken en trachten zich een beter bestaan te veroveren?

Wat is natuurlijker dan dat?

En toch zien we nog een deel der arbeiders, verlengend door menschen die nog nooit getoond hebben de arbeiders

een warm hart toe te dragen, partij kiezen tégen de arbeiders. Zij helpen den maatschappelijken vooruitgang tegenhouden.

Hoe lang zal dat nog duren?

Aan de zelfstandige arbeidersbeweging de taak, op den eenmaal ingeslagen weg voort te gaan; te brandmerken hen, die met vuige bedoelingen en leugenachtige frasen het schoone werk der arbeidersbeweging trachten te bemodderen.

Eén voor allen en allen voor één,

dat moet de leuze zijn.

Arbeiders, weest allen solidair in deze dagen vooral, want er staat veel te redden voor onze vakbeweging.

Opruier.

Het woord „opruier" kan men de laatste weken in de kolommen der regeeringsgezinde bladen nog al eens lezen.

Natuurlijk worden als „opruiers" bestempeld d i e mannen, die zich met hand en tand verzetten tegen de dwangmaatregelen der regeering.

„De Havenarbeider", orgaan van den Ned. Scheeps- en Bootwerkersbond, wijdt naar aanleiding daarvan een artikel en zegt het volgende van wat zoo'n „opruier" is en wat hij wil. Het blad schrijft:

„Een opruier wil, dat zijn medearbeiders zich allen vereenigen, om allen te zamen mede te strijden voor een menschwaardig bestaan voor alle arbeiders.

Een natuurlijke zaak is dus, dat hij daarvoor propaganda maakt, om zijn medearbeiders op te wekken.

Een opruier wil, dat alle arbeiders g o e d voedsel zullen krijgen, omdat zij dat noodig hebben bij het zware werk, dat zij verrichten moeten.

Tot heden zag men, dat juist diegenen, die g e e n zwaar werk verrichten, het b e s t e voedsel kregen. Tijd wordt het dus, dat de arbeider met zijn huisgezin des middags een behoorlijk stuk vleesch of biefstuk of andere versterkende middelen op zijn tafel krijgt, want ik zeg (maar dat is opruien) dat iemand, die z w a a r werk verrichten moet, versterkender voedsel noodig heeft dan iemand, die g e e n z w a a r werk verricht. Ook zeg ik, dat een arbeider, als er geen werk voor hem te krijgen is, o o k goed voedsel hebben m o e t, waar de gemeenschap dan voor zorgen m o e t, daar er van alles overproduktie is en het dus m i s d a a d is van een gemeenschap den arbeider armoede en gebrek te laten lijden, als hij geen werk kan krijgen.

Ook hij, die werkeloos rondloopt, is een mensch, welke niet op de wereld gekomen is, om honger en ellende te lijden.

De opruier wil, dat de arbeiders goed gekleed gaan. De haven- en transportarbeiders v o o r a l moeten buitengewoon goede onderkleederen aan hebben, opdat zij, voornamelijk in den winter, goed beschut zijn voor slecht weer en wind, waarin zij steeds moeten verkeeren.

De opruier wil, dat alle arbeiders flinke gezonde woningen zullen hebben, en als het kan een t u i n t j e daarbij.

De opruier denkt ook, dat het een schande is voor de samenleving, dat er nog zoovele krotten zijn, waarin nog arbeiders moeten wonen met vrouw en kinderen.

Ziet, mede-arbeiders, dat zijn de gedachten, van wat in de oogen der machthebbers een opruier is.

Maar de opruier wil nog meer.

De opruier wil, dat het beste wat de wetenschap en de kunst bezit, in handen van de arbeiders zal komen, want z i j n e leuze is: Het beste is nog niet goed genoeg voor het arbeidende volk.

De opruier wil ook, dat het r e c h t en de w a a r h e i d, in plaats m a c h t d o o r r u w g e w e l d, over hem gesteld worden.

De opruier wil n i e t, dat de soldaten, welke ook zonen des volks zijn, broedermoord zullen plegen en als gedresseerde bloedhonden op het arbeidende volk in zullen vliegen, maar de opruier wil, dat ook zij in de ure des gevaars hun plicht zullen kennen als zonen der arbeiders en als m e n s c h.

Ziet, mijne waarde mede-arbeiders, wat de gedachten zijn, van wat de machthebbers noemen een opruier.

Welnu, mede-arbeiders, als ons ideaal is, om te streven naar alles wat g o e d is voor het arbeidende volk, en men wil ons daarvoor den naam geven van opruiers, laat ons dan dien naam aanvaarden als een eerenaam, evenals men onze voorvaderen uitschold voor Geuzen, omdat ook zij streden tegen tirannnie en dwingelandij".

—o—o—o—o—o—oo—o—o—o—o—o—

VAN HIER EN GINDS.

UIT LEIDEN.

Bij mij is al zoo dikwijls de vraag gerezen: hoeveel arbeiders zouden er dagelijks nog werken, zonder te merken, dat ze alléén in 't voordeel der fabrikanten ploeteren, en dat zij zelven daarentegen een zeer ellendig leven leiden? En dan antwoord ik hierop:

n o g z e e r v e l e n.

Zij begrijpen het woord „organisatie" nog niet, want indien dit wel het geval was, zouden zij niet langer van verre blijven staan, doch zich aansluiten bij hunne strijdende medearbeiders.

Daarom richt ik een woord tot hen, die reeds georganiseerd zijn, en spoor hen aan, steeds hun plicht te betrachten in 't belang van onze organisatie, die streeft naar opheffing der misstanden, vooral ook in het katoendrukkersbedrijf.

Er is hier in Leiden nog zooveel te doen.

Welk een zwaren arbeid moeten we toch verrichten voor een laag loon, nauwelijks genoeg om er het noodzakelijkste voor te kunnen koopen. De organisatie is nog slecht; vele arbeiders moeten nog voor onze vereeniging gewonnen worden. Elk katoendrukker moet georganiseerd zijn, daarom, kameraden, doet uw best, het is hard noodig, denkt aan de spreuk:

„Eendracht maakt Macht".

EEN LID.

De waarde der Katholieke arbeidersvereenigingen.

In de „Katholieke Werkman" van Vrijdag 20 Maart komt een verslag voor van een te Groningen gehouden huishoudel. vergadering der Katholieke arbeidersvereeniging. Aan het einde van dat verslag leest men 't volgende:

„Na afhandeling der agenda ontspon zich een levendig, maar ook tamelijk gerekt debat, naar aanleiding van het ter sprake brengen door enkele leden der door de Regeering voor te stellen wet op de staking.

De inleiders zoowel als velen der aanwezigen, verklaarden de wet als onaannemelijk voor de arbeidersorganisaties, daar zij het den werkman volkomen machteloos zal maken, zelfs in de meest gerechtvaardigde loonbewegingen.

Eenigerlei besluit van protest als anderzins werd echter niet genomen, daar de eerw. adviseur zich beslist hiertegen kantte."

(Spatieering is van ons. Red. „T.-A.")

Zoo ziet men, dat er ook nog al kristelijke arbeiders zijn, die ook het wroeten van dr. Kuyper en z'n vrienden in de gaten hebben. Ze mogen echter hun gedachten niet vrij uitspreken, daar zorgt meneer de adviseur wel voor. Zoet zijn, dat is de boodschap, en anders . . . . .

Hoeveel kristelijke arbeiders zouden er wel niet zijn in ons land, die gaarne de beweging tegen de dwangwetten zouden steunen, door de vooruitstrevende arbeidersbeweging op touw gezet?

Op den duur zal het echter niet mogelijk zijn, dat adviseurs in arbeidersvereenigingen den domper spelen. 't Loopt al te veel in de gaten tegenwoordig.

Onder het verslag had ook de redaktie nog een noot geplaatst van den volgenden inhoud:

„De aangesloten vereeniging Groningen houde rekening met de duidelijke motie, door het Bestuur van onzen Bond genomen in deze quaestie."

Zij, die nog niet weten, van welken inhoud deze motie is, willen we er even mede in kennis stellen, dat in de bedoelde motie het „volle vertrouwen" wordt uitgesproken in de Regeering. En daaraan hebben de schaapjes zich te onderwerpen.

Moeten wij er nog meer van zeggen?

Leiden vooruit.

Het bestuur der afdeeling Leiden meldt ons, dat deze afdeeling flink in ledental vooruitgaat. Opgericht met ongeveer 30 leden, telt ze er thans 85.

Houdt goeden moed, Leidsche kameraden, en werkt voort, tot zoolang alle verdrukte fabrieksslaven in onze gelederen hebben plaats genomen.

HOE LIEF.

In het te Enschedé verschijnend blaadje „Tubantia" kwam de vorige week 't volgende bericht voor:

„OLDENZAAL, 20 Maart. De firma H. P. Gelderman en Zonen alhier heeft thans aan haar fabrieken een nieuwe, schoone instelling verbonden. Zij heeft opgericht een fonds voor de weduwen weezen en half-wezen harer arbeiders. De inkomsten van dit fonds bestaan in: de rente à 4 perc. van f 15000; hiervoor beschikbaar gesteld door het lid der firma, den heer H. J. H. Gelderman; 50 cts. per arbeider jaarlijks door de firma voor dit doel te schenken. Twee jaren na de oprichting van dit fonds — het wordt gerekend met 1 Maart j.l. te zijn gesticht — komen alleen voor uitkeering in aanmerking de nagelaten betrekkingen van die arbeiders, die vóór hun ziek worden door geregeld sparen minstens f 50 hebben overgespaard. De firma hoopt dan ook, dat haar arbeiders voortaan geregeld zullen sparen, opdat ook zij met haar medewerken voor de ondersteuning van hun dierbaren, wanneer zij mochten vallen. Mogen de arbeiders dit wel beseffen en het schoone voorbeeld, hun door hun patroons gegeven, navolgen."

We kunnen ons voorstellen, dat zij, die 's middags aan een goed voorziene tafel zitten, deze „schoone" instelling des heeren Gelderman zullen bewonderen. Nict echter de bewuste arbeiders. Wat toch te zeggen van de bepaling, dat twee jaren na de oprichting van dit fonds in aanmerking zullen komen de nagelaten betrekkingen van d e z e arbeiders, die voor hun ziek worden v i j f t i g g u l d e n h e b b e n o v e r g e s p a a r d.

Wij noemen het in een woord s c h a n d e, van de arbeiders, waaronder er zijn die met een huishouding van 8 à 9 man van een loon van 6 tot 8 gulden moeten rondkomen, te eischen, dat deze van die enkele guldens per week nog moeten sparen.

Neen, van sparen k a n bij de arbeiders geen sprake zijn; misschien een enkele uitgezonderd. De meeste werkmansgezinnen bezitten een paar dagen na het „geldbeuren" geen rooie cent meer. Hoeveel kindertjes van hen moeten niet dagen achtereen loopen met kapotte klompjes en wachten op nieuwe — „tot vader weer geld beurt"? Hoeveel gezinnen zijn er niet, waar nooit een stukje vleesch of spek, of welke versnapering dan ook, op tafel komt en die zich moeten behelpen met de goedkoopste margarine-boter, die er te krijgen is, alleen omdat 't er niet „aan" zit; omdat ze niet beter kunnen krijgen?

Wie kan er dan nog van deze menschen e i s c h e n te sparen? Niemand, die met de nooden der arbeiders op de hoogte is, doch wel een welvoldane katoenbaron, zooals Gelderman c.s., die óók hebben gespaard, zooals ze meenen, doch die in werkelijkheid dik en rijk zijn geworden door de arbeiders, de zwoegers, die voor al hun sloven van den morgen tot den avond toch nog honger lijden.

Wij willen niet langer werken in 't belang van enkelen, doch in dat van allen.

Weer opgeheven.

De afdeeling Veenendaal van onzen bond heeft opgehouden te bestaan. De tegenwerking van kristelijke zijde was zóó groot, dat de leden er moedeloos onder werden. Geen zaal, zelfs geen werkplaats was meer te krijgen om te vergaderen.

Leve de domperij!

Alkohol als doodoorzaak.

Volgens het ambtelijk bericht over de stad Basel zijn in 1900 van 529 gestorven mannen boven de 20 jaar er 61 bezweken tengevolge van alkoholgebruik; bij de vrouwen was dit 14 van de 565 of totaal 75 van de 1094. Voor de mannen het dus 11,5 pct. — of é é n o p d e n e g e n!

Naar de leeftijden ingedeeld was dit voor:

20—30	jarigen	2	van de	66	of	3 pct.
30—40	„	10	„ „	67	„	14,9 pct.
40—50	„	17	„ „	96	„	17,7 pct.
50—60	„	18	„ „	91	„	19,8 pct.
60—70	„	8	„ „	101	„	7,9 pct.
70—80	„	5	„ „	83	„	6 pct.
ouder dan 80 jaar		1	„ „	25	„	4 pct.

Niet uit het oog verloren mag worden hierbij, dat het minimaal opgaven zijn! Menig geval toch zal door den huisarts niet in verband met den alkohol gebracht zijn — hetzij uit referentie voor de familie, hetzij uit onwetendheid van den arts zelf, hetzij uit een zekere vijandigheid tegenover de anti-alkoholbeweging.

Intusschen de uitkomsten zijn reeds ontzettend genoeg: é é n v a n d e n e g e n!

„De Geh.-Onth."

De dwangwetten.

Omtrent de ingediende wetsontwerpen der regeering, schrijft het „Weekblad van de Alg. Ned. Vereen. van Spoor- en Tramwegpersoneel" o. m. nog het volgende:

„Kameraden!

Het ministerie vraagt door de wijziging van eenige strafwetsartikelen veel van ons, veel van u en van uwe gezinnen....

Het vraagt van u, dat ge u willoos aan handen en voeten zult laten binden; dat ge nooit meer verbetering in uwen toestand ernstig zult begeeren; dat ge bij de pesterijen van uwe superieuren; bij de schandalig hooge boeten; bij de vermoordende diensttijden; bij den honger, die uwe darmen doet rammelen; dat ge bij dit alles zult zwijgen, zwijgen als de slaaf, wien een hut wordt aangewezen en een brok wordt toegeworpen onder de zweepslagen, welke hem voortdrijven in den arbeid.

Het verlangt van ons, dat we zwijgen zullen, zwijgen als het graf. We mogen alleen smeeken om verandering in ons treurig lot; we mogen alleen vragen aan de direkties, maar meer ook niet.

Weg is de verbetering van den toestand, waarvoor we ons zooveel offers hebben getroost, weg de erkenning onzer organisatie, weg de rooskleurige toekomst, welke we ons gedroomd hebben.

Want vleit u niet met wat de Maatschappijen thans beloven, om u te verlokken de dwangwetten rustig te laten aannemen.

In den tijd, toen ge het recht van staken nog bezat; toen uwe leiders nog niet met z e s j a a r gevangenisstraf werden bedreigd; — in den tijd, toen het nog geoorloofd was, anderen door overreding tot onze vakvereeniging over te halen; — in dien tijd luisterden de direkties al niet naar ons.

Denkt ge dan, dat, als de dwangwetten zijn aangenomen en dus alle vrees voor staking zou zijn geweken; — denkt gij, dat dan die in hoogheid zittende direkties uwe verzoeken zullen in overweging nemen?

Denkt ge, dat, als de heeren weten, dat uwe bestuurders dadelijk in de cel kunnen worden gestopt, dat ze u niet weder als voorheen zullen bespotten en hoonen?

Denkt ge, dan volkomen tot slaaf gemaakt, denkt gij, dat de alles neerdrukkende vuist van het kapitalisme u niet tienmaal sterker zal neerdrukken?

Neen, — gij zult blijven sloven 16 uur en meer voor uw gulden daags, — gij zult uw gezin aan armoede voortdurend ten prooi weten, — gij zult uw kinderen zien opgroeien in dezelfde ellende als waarin gij zijt groot geworden.

G i j z u l t n o g m e e r s l a a f w o r d e n d a n t o t d u s v e r.

Gelogen is alles, wat in de kristelijke pers van deze wetsontwerpen is verteld.

Gelogen is, dat het recht van staking blijft behouden; gelogen, dat ge vrij Nederlander blijft; gelogen, dat alleen misdrijf zal worden gestraft.

Deze wetsontwerpen voeren ons terug tot den tijd, waarin de arbeiders in Engeland genoodzaakt waren tot geheime maatregelen.

E n d a t i s r e e d s h o n d e r d j a a r g e l e d e n!

Daarheen gaan we!

We doen een stap terug — een reuzenstap — een stap, die ons 100 jaar terug voert".

NOG ERGER.

Nog erger maakt het onze Kristelijke Regeering, doordat zij een wetsontwerp heeft ingediend om de soldaten van de lichtingen 1900 en 1901 nog langer onder de wapenen te houden.

Hoevele vrouwen, kinderen, vaders en moeders hebben niet verlangd en verwacht, dat hunne kostwinners dezer dagen weer thuis zouden komen?

En nu?

Zeer waarschijnlijk zullen de miliciëns nog verscheidene weken onder de wapens worden gehouden, en velen hunner zullen groote kans loopen hunnen werkkring, hun broodwinning kwijt te raken.

S c h a n d e!

Vrienden, laten we voortgaan, het onheilstichtend werk onzer Regeering aan de kaak te stellen, door zoo luid mogelijk er tegen te protesteeren.

UIT HENGELOO.

Naar wij vernemen, is de cheviot-weverij — direkteur Siemelink, vroeger het gebouw „Verlichtingsoord" — in zooverre voltooid, dat er reeds één getouw van loopt, waarop de eerste 50 meter is geweefd. Het fabriek loopt door elektriciteit en bevat 8 weefgetouwen.

Loonen worden uitbetaald van 6 gulden per week, zoodat er geen gevaar bestaat, dat de arbeiders aan een vetberoerte zullen omkomen.

Wij willen hooger loon en korter werktijd.

Voorwaarts!

Ofschoon de strijd te Enschedé de georganiseerde textielarbeiders te Hengeloo nog versch in 't geheugen ligt en gezien, dat alleen door eendrachtig, solidair optreden alles kan tot stand komen, hebben wij gemeend – daar de verhouding der arbeidersklasse in het textielbedrijf meer dan in eenig ander vak op den achtergrond komt te staan – op gevaar af door de aanhangige regeeringsontwerpen te worden onderdrukt, eene beweging over Nederland op touw te zetten, om eensdeels loonsverhooging en vermindering van werkuren, anderdeels om meer organisatie, 't welk onder de arbeiders in de textielnijverheid nog zeer miniem is, deelachtig te worden.

In een onzer vorige nummers hebben we kunnen zien, welk plan de Hengelosche organisatie's gevormd hadden en na eene uitvoerige bespreking in hare huishoudelijke vergaderingen is dat plan werkelijkheid geworden; alle organisatie's, t. w.: R.-K. Katoenbew.-gilde „St.-Lambertus", Neutrale Katoenbew.vereen. „De Eendracht" afd. Hengeloo en de afd. Hengeloo A. N. B. v. T.-A. hebben het voorstel van laatstgenoemde vereeniging aangenomen, echter met dien verstande, dat de Hoofdbesturen de leiding dier landelijke agitatie op zich namen. Deze Hoofdbesturen zijn: „De Eendracht", gevestigd te Enschedé, Bond van Textielarbeiders idem, „Unitus" idem en R.-K. Katoenbew.-federatie te Tilburg. Na allereerst deze zaak in hunne bestuurs- en huishoudelijke afdeelingsvergaderingen besproken te hebben, zullen de Hoofdbesturen gekombineerd, na allereerst hunne bespalingen gemaakt te hebben, de leiding op zich nemen.

Aldus werden de voorloopige besprekingen der afdeelingsbesturen op 14 Maart j.l. ingeleid; een iedere vereen. zou hunne respektiefelijke Hoofdbesturen daarvan verwittigen.

Wat toch is het geval, dat van uit Hengeloo een dergelijk voorstel komt.

Wij hebben reeds gezegd, dat de toestand der Textielarbeiders steeds nijpender wordt.

Immers toch in alle takken van bedrijf, behalve de fabriekmatige, kan men eene stijging van loon waarnemen, b.v. vakken van Timmerlieden, Metselaars en meer vakken in de bouwbedrijven kan men een gestadige loonsverhooging waarnemen. Zoo ook bij de Typograven, Meubelmakers en Konfektiearbeiders, ofschoon deze laatste op vele plaatsen nog wel wat te wenschen overlaat.

En nu wordt er wel eens beweerd, dat we terwille van de konkurrentie eerst de loonen moeten opvoeren op die plaatsen, waar de loonstandaard het laagst is. Als we aan een dergelijke uiting willen gehoor geven, dan kunnen we m. i. wel wachten tot St.-Jutmus. Wat zien we toch; daar, waar de loonen het hoogst zijn, zijn de arbeiders het best georganiseerd en de patroons, die de hoogste loonen uitbetalen, hebben hunne machines naar de eischen des tijds ingericht, zoodat ook zij die „hooge" loonen kunnen betalen. Wachten wij echter of nemen we meer de plaatselijke beweging in acht, dat kan alleen worden gedaan op die plaatsen, waar organisatie is, wil men resultaat hebben. Daaruit zien we dus, dat de agitatie het hoofddoel is. Wij moeten onze vakgenooten, en vooral in het zuiden des lands, er op wijzen, dat we te lijden hebben door hunne lamlendigheid en verzuim van organisatie.

Met een enkel woord hebben we gewezen op de loonsverhoogingen in de bouwbedrijven. Wat is daarvan 't gevolg, dat de huurwaarde stijgt, de produktie verhoogd en wij arbeiders — niet de kapitalisten — het kind van de rekening worden. Daarom agitatie voor loonsverhooging. Vermindering van werktijd tot een maximum van 10 uur per dag. Wat is de oorzaak van dien eisch? Menigmaal zien wij op verschillende plaatsen van ons land, dat er soms meer dan 12 uur per dag wordt gewerkt. Ofschoon de werktijd bij de wet geregeld is, *) zien we vooral op die plaatsen, waar de arbeiders het slechts georganiseerd en het minst ontwikkeld zijn, hoe zij worden genegeerd en geëxploiteerd. De geestdoodende arbeid, die in tal van fabrieken wordt verricht, hebben ons aanleiding gegeven om krachtig te werken voor verkorting van arbeidstijd en zoodoende de stoffelijke en geestelijke positie der arbeiders te verbeteren.

Wat is nog meer 't gevolg van langen en zwaren arbeid, dat niet alleen de betrokken arbeiders er door te lijden hebben, maar ook de maatschappij en huisgezin. Wat komt er terecht van onze kinderen, die bij gebrek aan opvoeding worden overgeleverd aan zichzelf, want van boven af wordt niet ingegrepen, om de belangen dier kleinen te behartigen, daar de ouders in vele gevallen niet geschikt zijn om hun de noodige opvoeding te geven. Vooral de moeder, die daarmede is belast, lijdt mede onder de omstandigheden, waarin het huisgezin verkeert. Het loon, wat vader inbrengt, is niet voldoende en ook zij moet soms mee naar de fabriek, om dat wat aan te vullen en de kleintjes worden aan buurvrouw ter bewaking gegeven of worden bij gemis aan speeltuinen aan de straatopvoeding prijsgegeven. Treurige samenleving voorwaar. O, wat zou het aangenaam zijn, indien vader met de kleintjes is eenige aangename uren kon doorbrengen. 't Kind slaapt nog als vader 's morgens naar het werk gaat en 't kind is gaan slapen, als vader thuis komt.

In de derde plaats is verkorting van werktijd noodzakelijk wegens overproduktie en de daaruit voortvloeiende werkeloosheid.

Duitschland (Westfalen) gaf ons daarvan het vorige jaar het beste bewijs. Of hebben wij niet gezien, hoe de duitsche katoen-millionairs, in een sterken bond georganiseerd, besloten 5 dagen en minder te laten werken, om de macht in de duitsche koloniën staande te houden en zoodoende hunne geldzakbelangen te waarborgen. 't Was overproduktie, die hun daartoe dreef en 't wapen, wat ze daartoe gebruikten, kwam neer op de blanke slaven van het werkende proletariaat, dat de dupe wordt van de moderne voortbrengingswijze. Duizenden arbeiders in ons vak werden daardoor getroffen en het belang van het duitsche kapitalisme heeft gezegevierd. Van over de grenzen kwamen de klachten van het katoenen proletariaat tot ons, honderden friesche arbeiders, die in den bloeitijd der industrie aldaar een goed heenkomen hadden gezocht, konden naar het land, waar ze waren geboren en op stiefmoederlijke wijze waren behandeld, terugkeeren, in het vooruitzicht, aan kommervolle ellende ten prooi.

Wij behoeven niet over de grenzen te gaan om aan deze gevolgen bewijs te leveren.

Neen! Enschedé, Oldenzaal en meer plaatsen hebben van den krisis geprofiteerd. 't Is overbodig in dien geest voort te gaan.

Gij allen, arbeiders, zoo ge aan de textielindustrie verbonden zijt, hebt reeds de proef op de som gehad, b.v. door wachten op grondstof enz.

De ongunstige berichten, die we dagelijks te aanschouwen hebben, nopen ons een stap in die richting te doen. Loonsverhooging en verkorting van den arbeidsdag moeten hand aan hand gaan, de wijze van produceeren dwingt ons, willen we niet geheel ten onder gaan, op den ingeslagen weg onophoudelijk voort te gaan. En nu zal men vragen hebt ge amunitie om u voor te bereiden voor een dergelijke taak, want het zegt nog al wat om een dergelijke beweging te beginnen. Hebben we een goede weerstandskas om in eventueele gevallen kracht bij te zetten? Zijt ge bewust van hoop op overwinning? Zie, deze vragen leggen nogal gewicht in de schaal en óf nu de belans zal overslaan naar de zijde der arbeiders, dat zal de beweging ons moeten leeren. Blijven we berusten en blijven we met de pakken bij den haard zitten, dan loopen we eveneens gevaar. Waren de Enschedesche dekenwevers voorbereid, toen ze zich voor de staking verklaarden, immers neen! Willen wij iets grootsch beginnen, dan hebben we te bouwen op de solidariteit van onze medearbeiders.

De spoorwegstaking te Amsterdam en elders kwam voort uit dat eene, het solidariteitsgevoel. Al wat arbeiders heette, gevoelde mee en een donderend gejuich steeg op uit het klassebewuste proletariaat.

De 31ste Jan. 1903 zal in de Nederlandsche arbeidersbeweging eene voortdurende herinnering blijven. Hoog daarom de solidariteit. Een goede weerstandskas is vooral niet weg te redeneeren, maar wij mogen niet te veel daarop de aandacht vestigen. Naast organisatie klassebesef, naast financieel weerstandsvemogen solidariteit.

Het ekonomische en politieke weerstandsvermogen van het kapitalime is zoo sterk, dat we degelijk rekening moeten houden met datgene wat wij willen. Gewenscht is het daarom, dat we ons sterker maken, want gelijk dr. Gorter zegt: „ligt ons sterkte en overwinning in het aantal".

Totnogtoe hebben wij voor 't meerendeel te doen gehad met verdedigende bewegingen en ook deze zijn geheel of gedeeltelijk mislukt en toch hebben we dit voordeel gehad, dat de arbeiders zich meer bewust werden.

Slachtoffers zijn gevallen, velen, maar zal ons dat ontmoedigen, immers vooraf weten wij, dat we met onze vijanden te doen hebben; mogen wij ons daarom niet verzetten en onze rechten heroveren? Elke stap die we doen moet een schrede zijn in de goede richting, daarom, arbeiders, baant het spoor en wakk're handen zet uw plannen moedig door!

Ook dat hopen wij, hebben de gorganiseerde arbeiders, in het bijzonder die te Hengeloo, begrepen. Wilt ge overwinnen, schaart u dan schouder aan schouder en u gespiegeld aan de spoorwegmannen, die een oogenblik de macht in handen hadden, enkel door hun solidariteit.

Voorwaarts dan. Hoog de solidariteit!

W. V.

*) De arbeidswet van 1 Mei 1889 (staatsblad 108) houdende bepalingen tot het tegengaan van overmatigen en gevaarlijken arbeid van jeugdige personen en van vrouwen zegt oa.

Verbod.

a. Kinderen beneden 12 jaren arbeid te doen verrichten.
b. Arbeid van vrouwen of personen beneden de 16 jaren eerder te doen aanvangen dan 5 uur 's morgens en later te doen eindigen dan 7 uur 's avonds.
c. De tusschen die uren gelegen arbeidstijd mag niet langer dan 11 uren zijn.
d. Vrouwen of personen beneden de 16 jaren op Zondag te doen werken.
e. Eene vrouw te doen werken binnen 4 weken na hare bevalling.
f. Gedurende de uren, dat niet gewerkt wordt, de vrouwen of jeugdige personen in de werkplaats aanwezig te laten zijn.

Gebod.

g. Het geven van inlichtingen door patroons aan arbeids-inspekteurs of andere bevoegde ambtenaren.
h. Aan personen beneden 16 jaren en aan vrouwen tusschen 11 uur voor- en 3 uur namiddags een rusttijd van minstens één uur te verschaffen.
i. Den patroon in 't bezit te zijn van een arbeidskaart voor iedere jeugdige persoon die bij hem werkt. Die kaarten worden door den burgemeester afgegeven.
j. Den patroon, in de werkplaats waar jeugdige personen of vrouwen werken, op zichtbare wijze een lijst op te hangen met de namen en voornamen dier personen, aanvang en einde der werkuren en aanduidende het verlangde etmaal voor wekelijkschen rustdag.

Of dit schijntje wetgeving nagekomen wordt?

Arbeiders, bondsbroeders, verspreidt uw vakblad onder uw vakgenooten, opdat de waarheid meer en meer doordringe.

Op uw gezondheid!

Op uw gezondheid, oude jongen!
Op de uwe, Jan!
En op de gezondheid van allen hier aan tafel!
De glazen worden geledigd, de glazen worden gevuld.
Op het klinken volgt weer klinken: Op uw gezondheid. Die vaart er wel bij! Maar zij!
De alcohol is toch iets zonderlings! Zij, die hem verkoopen leven ervan; zij, die hem koopen, sterven er door.
En toch drinkt men altijd en men klinkt. — Op uw gezondheid.
De alcohol verbrandt uwe maag, maar toch, drinker, — op uw gezondheid!
De alcohol vergiftigt u het bloed, — op uw gezondheid!
De alcohol tast uw lever en nieren aan, — op uw gezondheid!
De alcohol brengt u het zenuwstelsel in de war, — op uw gezondheid!
De alcohol benevelt u de hersens — op uw gezondheid!
De alcohol breekt u het hart — op uw gezondheid!
Op uw gezondheid! .... Maar uw krachten verminderen.
Op uw gezondheid! ..... Maar geld, eer, gezin, alles is verloren, verwoest.
Op uw gezondheid! ... Eenige jaren, eenige maanden, eenige dagen en de dood zal den laatsten slag aan uw gezondheid geven.
Kom, liefhebbers, nog een glas vergif.

Helpt allen onze organisatie in ledental uitbreiden.

Meubelmakers niet naar Groningen.

Waarde Redakteur!

De Groninger meubelmakers, aangesloten bij den Algemeenen Meubelmakers Bond, komen tot U met het beleefd verzoek eenige plaatsruimte in Uw blad beschikbaar te willen stellen voor onderstaand schrijven.

Kameraden!

Lezers van Uw vakblad. De afd. Groningen van den Algemeenen Meubelmakers Bond wenscht van U een grooten dienst.

Misschien weet ge, dat sinds eenige weken de Groninger Meubelmakers een loonstrijd voeren ter bekoming van een beetje meer loon dan nu het geval is. Tevens wenscht zij, dat er een vaste arbeidsduur als basis wordt aangenomen.

Maar helaas, de Groninger Meubelmakerspatroons zijn koppig.

Inplaats van genegen te zijn, met de Gezellen-organisatie te onderhandelen, zooals de afd. Groningen het zoo gaarne zou zien, willen de patroons hoegenaamd niets van de vereenigde meubelmakers weten. En toch, de patroons weten, dat de loonen voor een meubelmaker in eene stad als Groningen te laag zijn. Ze erkennen het zelf, getuige de kleine loonsverhooging, die ze direkt zelf, buiten de gezellen-organisatie om, hebben ingevoerd. Doch de meubelmakers kunnen hiermede niet tevreden zijn, ze mogen het niet dulden, dat de patroons de organisatie met den nek aanzien. Gaarne was de afd. Groningen tot krasser maatregelen overgegaan, maar ge weet het, waarom dit voorloopig niet gebeuren mag.

De afd. Groningen van den Alg. Meub. Bond heeft nu besloten, de Groninger Meubelmakerspatroons zooveel mogelijk te boikotten. Ze zal probeeren, zooveel gezellen als het slechts mogelijk is, in andere plaatsen werk te doen vinden. Tevens zal ze zorg dragen, dat geen enkel meubelmaker van buiten te Groningen komt.

Kameraden! Hiervoor roepen de meubelmakers Uwe hulp in. Ons vakblad de „Meubelmaker" komt niet overal. Dus alle meubelmakers hier in 't land kunnen we niet in 't oor schreuwen: ge moogt niet in Groningen komen.

Kameraden, doe gij dit voor ons. Wanneer gij onder Uwe kennissen eenigen weet, die het meubelvak beoefenen en die den lust mochten gevoelen, naar Groningen te gaan werken, wijst gij hun dan op hunne plicht om niet naar Groningen te gaan.

Daarvoor zal de afd. Groningen van den Alg. Meub. Bond U ten zeerste dankbaar zijn.

EEN DEMOKRAAT?

„De Bakkersbode" van 13 Maart j.l. geeft het volgende overzicht van eenige gedaantenverwisselingen van onzen minister president:

Verleden tijd.

Dr. Kuyper in 1872:

„Er is bij den arbeider vrijheid voorgespiegeld en hij gevoelde slechts den dwang der wetten".

„Men heeft hem broederschap uitgebazuind, hij ontwaart slechts wantrouwen, naijver, haat en konkurrentie. Wie zou niet twijfelen?"

„De zwakke bezit een rechtsmiddel: De werkstaking".

Tegenwoordigen tijd.

Dr. Kuyper in 1903:

Gevangenisstraf van drie maanden of geldboeten van 100 gulden, die een ander hinder of overlat aandoet of vrees aanjaagt.

Als dit bedrijf wordt gepleegd door twee of meer personen zes maanden of 200 gulden boete.

.... De ambtenaar of eenig ander in openbaren dienst enz., indien deze met het oogmerk om stremming in het verkeer te brengen enz., zes maanden of 300 gulden boete.

Wanneer twee of meer personen samenspannen vier jaren. In ergerlijker geval zes jaren gevangenisstraf".

Toekomenden tijd.

Begrooting Justitie: 'n paar millioen tot het bouwen van gevangenissen en meerdere betaling aan klassenrechters voor veroordeeling van „misdadigers", van die zwakken, waarvan Dr. Kuyper in 1872 getuigde: dat die slechts een rechtsmiddel bezit: „De werkstaking".

En gij weet toch zeker, lezer, dat dominé dr. Kuyper de revolutionair was, die in 1886 in opstand kwam tegen het „wettig" gezag, tegen de Ned. Herv. Kerk, dat hij samenspande en de Nieuwe Kerk te Amsterdam liet barrikadeeren? Hij beweerde toen, dat de revolutie, zoowel op politiek als op kerkelijk gebied, edel, schoon, verheven, ja zelfs burgerplicht kan zijn. En nu is van revolutie geen sprake, de arbeiders willen hun recht, hun vrijheid niet laten benemen en vatten de werkstaking als uiterst verdedigingsmiddel aan. Minister Kuyper wil thans zijn leerlingen, die zwakken, die hun vrijheid willen hoog houden, in de gevangenis stoppen.

Laten thans die leerlingen hun leermeester beschaamd maken."

Steun voor de ontslagen spoorwegmannen.

Het hoofdbestuur van onzen bond heeft 10 gulden beschikbaar gesteld ten behoeve der geschorste en ontslagen spoorwegmannen, die in verband met de laatste gebeurtenissen broodeloos zijn gemaakt.

VAN NIEUWE BOEKEN.

Te kunnen lezen is een zegen,
't Is een bezitting, 't is een schat,
't Is iedren dag en allerwegen
Een lichtstraal op ons levenspad.
Het lezen hoort tot d'eerste weelden:
Het komt bij alles zóó te pas,
Dat men zich nauwelijks kan verbeelden
Hoe 't vroeger ging, toen niemand las!

Die tijd is lang voorbij. Sinds komen
Steeds meerderen tot leesgenot,
En leeskunst bracht, langs honderd stroomen
Verbeetring aan in menig lot.
Thans geldt het slechts uit al die boeken,
Die ons de drukpers daaglijks brengt,
Voor elk juist datgene uit te zoeken,
Wat hem het meest voldoening schenkt.

GEERTR. CARELSEN.

Er was eens....

Er was eens..... een kleermaker en die heette Jan.

Jan was een oppassend man en een vader van een groot gezin.

Hij werkte hard... en hij werkte lang... en hij genoot, — omdat zijn loon zeer laag was, — weinig.

Eens, op het einde van het seizoen, deelde de koupeur van een groot kleederenmagazijn, waar ie werkte, hem mede, dat er geen werk meer voor hem was, omdat het magazijn volgepropt met jassen zat....

Jan bracht de treurige tijding thuis en trooste moeder de vrouw met de hoop, dat ie vandaag of morgen wel ergens anders aan den slag zou raken.

Maar Jan gaf ijdele hoop, want overal, waar ie om werk aanklopte, was het antwoord: we kunnen u niet gebruiken, want we zitten volgeladen met jassen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Dagen, weken, maanden vlogen heen en Jan bleef steeds zonder werk.

Zonder werk beteekent voor een arbeider zonder brood en dus er werd in Jan's gezin armoede geleden.

Van stuk tot stuk verhuisde zijn inboeltje naar „Oome Jan"... het eenige familielid bij wien een arm mensch in tijd van nood kan aankloppen.

Eerst gingen die artikelen, die gemist konden worden, later die in het geheel niet gemist kunnen worden.

Maar nood dwingt.

En eindelijk, toen alles weggebracht was, verpandde Jan zijn.... jas.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Het is een koude, kille, nare, gure regenachtige winterdag.

Bibberend van kou loopt Jan langs de straat. Een kennis spreekt hem aan!

Hè Jan, vraagt ie, hoe komt het, dat jij in zulk weer zonder jas loopt?

Dat komt, zegt Jan.... omdat er te veel jassen in Amsterdam zijn.

Moraal: omdat er van alles te veel is, lijdt een deel, een groot deel der menschheid, aan alles gebrek. „De Nieuwe Wereld".

Wij willen een beter bestaan voor ons allen.

ONS KONGRES.

De afdeelingen worden attent gemaakt, dat punten voor den beschrijvingsbrief voor het aanstaande Pinkster-Kongres, hetwelk te Winterswijk wordt gehouden, kunnen worden ingezonden bij den bondssekretaris tot en met 20 April.

Na dien tijd komt niets meer in aanmerking.

Men neme hiervan goede nota

Het Hoofdbestuur.

Verslag Kongres.

De afdeelings-besturen worden herinnerd aan art. 5, hoofdstuk II van het huishoudelijk bondsreglement, dat luidt:

„Jaarlijks zes weken voor 't kongres „brengen de afdeelingen aan het hoofd„bestuur een kort verslag uit van hun „toestand en de verrichte werkzaamheden „in het afgeloopen jaar.

„Op de algemeene vergadering (kongres) „geeft de bonds-sekretaris hiervan een „overzicht."

De Nieuwe Bondsstatuten.

Aan de afdeelingen zij bekendgemaakt, dat de gewijzigde bondsstatuten bij kon. besluit zijn goedgekeurd en in de „Staatscourant" opgenomen.

De nieuwe bondsboekjes zijn bij den drukker in bewerking en binnen korten tijd zullen ze aan de Afdeelingen worden toegezonden.

De afdeelings-besturen moeten aan den bonds-sekretaris laten weten, hoeveel ze er voor de leden noodig hebben.

Ter overweging.

Hongersnood heerschte eens in Perzië, en de koning werd geboodschapt, dat in de allerrijkste steden honderden van honger stierven.

Toen bedacht der Perzen Koning — Peros — een snelwerkend middel: eigenhandig schreef hij brieven aan de vorsten der steden.

„Telkens", schreef hij, „als een arme in uw veste van honger omkomt, zal ik een der rijken nemen en hem, in een duisteren kerker, van den honger laten sterven."

Niemand stierf in 't land van honger,
Niet één arme, niet één rijke;
Rijken deelden van het hunne
Aan hun arme broeders mede,
En zoo bleven ze allen leven.

Naar het Duitsch van Pr. Rückert.

Een stevige vakbond.

De duitsche Metaalbewerkersbond is in het afgeloopen jaar met 15000 leden toegenomen. Hij telt thans 117000 leden.

Adres Penningmeester H.-B.

Het adres van den penningmeester van het hoofdbestuur is voortaan:

R. HOOGENKAMP,
Emmastr. 205, Enschedé.

Belanghebbenden verzoeken we dringend hiervan nota te nemen.

CORRESPONDENTIE.

Afd. Goor, Leiden, Arnhem en Winterswijk. Postwissels ontvangen.

ADVERTENTIËN.

Alg. Ned. Bond van Textielarbeiders,
(goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Jan. 1897)
Afdeeling Enschedé.

Ledenvergadering

op WOENSDAG 1 APRIL,
's avonds 8 uur,
in het gebouw „VOORUIT".
Agenda:

1. Bestuursverkiezing; 2. Kontrole kommissie; 3 Punten beschrijvingsbrief; 4. Vaandeldrager.

De fabriekspenm. wordt er op attent gemaakt, dat de reglm. gereed zijn.

P. S. Tevens zitting van den penningmeester.

Alg. Ned. Bond van Textielarbeiders,
Afdeeling Hengeloo.

Ledenvergadering

op DONDERDAG 2 APRIL,
's avonds 8 uur,
in het kafé WILMINK.
Agenda: Agitatie voor algemeene werkstaking en tegen het Militairisme; Ingekomen brieven; Mededeelingen. Flinke opkomst gewenscht.

HET BESTUUR.

Alg. Ned. Bond van Textielarbeiders,
Afdeeling GOOR.

Ledenvergadering

op VRIJDAG 3 APRIL,
's avonds 8 uur,
in het kafé VOS.
Agenda: 1e. Herziening Afd.-reglement; 2e. Beschrijvingsbrief; 3e. Het Meifeest; 4e. De Muilkorfwet; en wat verder ter tafel komt.

HET BESTUUR.

Alg. Ned. Bond van Textielarbeiders,
(goedgekeurd bij koninkl. van 27 Jan. 1897)
Afdeeling Almeloo.
DRIEMAANDELIJKSCHE

Ledenvergadering

op ZONDAG 5 APRIL, 's morgens 10 uur,
in 't gebouw „De Overwinning".
Agenda:
Viering 1 Meifeest; Beschrijvingsbrief.
ALLEN OP POST!

HET BESTUUR.

Vakgenooten!
Het beste en goedkoopste adres in
manufakturen en gemaakte goederen
IS
A. C. HUTS,
Klarendalscheweg 434, Arnhem.

Attentie!

Door de invallende Paaschdagen verschijnt het volgend nummer misschien eerst 22 dezer.

FEUILLETON.

De Deserteur.

(Uit „De Bondsbanier".)

Op de eindelooze steppen in de binnenlanden van Rusland heeft de ijzige hand van den winter haar stempel gedrukt. Onder den grauwigen hemel een onafzienbare, witte woestijn. In het eenzaam landschap heerscht de stilte des doods. Hier en daar een dorp, bijna bedolven onder de sneeuw, rustig als het graf, schijnbaar door de bewoners verlaten. Nergens het geluid van een menschelijke stem, nergens het vroolijk belgerinkel van een vurig driespan. Voor zoover het oog reikt is geen levend wezen te bespeuren.

Niets dan ijs, sneeuw en.... stilte.

En toch zijn de dorpen niet verlaten.

In verschillende hoeken van de huizen, maar toch meestal in de slaapplaatsen, op de kachels en rondom deze heen liggen geheele families, alleen of bij groepjes in den door ontbering en gebrek veroorzaakten winterslaap verzonken.

In de muffe hutten van de verdere distrikten honderdduizende lichamen, allen slapend, zonder een enkel teeken van leven te geven.

Overal rust, sprookjesachtige rust.

Slechts nu en dan een zacht stamelen in den droom, een diep ademhalen en licht snurken.

Ongemerkt vloeien dag en nacht, licht en duisternis ineen, snellen dagen, weken, maanden voorbij.

Het is een heldere, koude winternacht. In een groot huis in het dorp Tscherkinksk, behoorende tot het door den hongersnood bijzonder zwaar geteisterde gouvernement Osorowa ligt op een rustbank, de kin op de rechter hand geleund, Paul Petrowitsch Tosor. Bewegingloos laat hij het oog gaan over de ruimte in het spaarzaam door het schijnsel der sterren verlichte vertrek, de drukkende stilte van den nacht wordt af en toe verbroken door een uit de verte klinkend dof gedreun, dat gelijkt op het gebulder van verafzijnde kanonnen.

Het zijn de vervaarlijke knallen, van het barstend en splijtend dikke ijs van de rivier.

Dat donderend geluid doet Paul Petrowitsch Tosar denken aan den tijd toen hij nog militair was, aan de jaren, dat hij in Petersburg bij de artillerie stond.

Hij was destijds oppasser bij een nog jong officier, een zekeren graaf Matuschka, en daar hij in zijn jeugd goed met paarden had leeren omgaan, en zijn eerlijkheid en trouw niets te wenschen overlieten, was zijn meester buitengewoon met hem ingenomen.

Langzamerhand begon Paul Petrowitsch het linksche en onbeholpene, dat hem door zijn lang verblijf in de steppen eigen was, af te leggen. Zijn verlegenheid maakte plaats voor gepaste vroolijkheid; hij was blij, dat hij in de hoofdstad, de residentie van den Czaar, mocht zijn en hij was trotsch op zijn moeder, het groote heilige Rusland.

Op zekeren dag liet graaf Matuschka hem een boodschap van zeer kieschen aard doen en na dien eenen keer werd hij meermalen met dergelijke intieme en vertrouwelijke zendingen belast.

De officier namelijk had een vriendin, een dame van hooge geboorte. Naar deze dame werd Paul dikwijls met allerlei geheime kommissies heengezonden. Nooit nog had Paul Petrowitsch een vrouwelijk wezen gezien als vorstin Olga Feodorowna.

Deze van haar kant, had al spoedig gemerkt hoe de domme oppasser haar in stomme bewondering altijd aan- en nastaarde en hoe zij steeds meer en meer indruk op hem maakte. Coquet als ze was, schepte zij er een eigenaardig pleizier in, den argeloozen jongen door een zekere vertrouwelijke vriendelijkheid het hoofd geheel op hol te brengen.

En op zekeren dag brak het in hem sluimerende vuur van den hartstocht door de katerwanden der subordinatie heen en wierp hij zich, met geheel voorbijziening van de kloof, die hem, den armen drommel, scheidde van de aristokratische Olga Feodorowna, aan de voeten der vorstin, greep onstuimig haar beide handen en bedekte die met vurige kussen. Op hetzelfde oogenblik trad graaf Matuschka, die een gewichtige boodschap vergeten had mee te geven en daarom zelf nog even aankwam, het vertrek binnen. Driftig van aard, steeds gehoor gevend aan den indruk van het eerste oogenblik, gaf hij zijn oppasser een duw, dat hij met het hoofd tegen de groote glasruit in de verandadeur vloog.

De dame en de officier barstten in een hartelijk lachen uit. Ofschoon de vorstin, die toch medelijden had met den armen jongen, zich onmiddellijk wist te beheerschen en op afkeurenden toon tegen den officier zei: „Ebei Matuschka, dat had je niet moeten doen, nu was je wel een beetje ruw. 't Is zoo'n trouwe ziel, onze goeie Paul Petrowitsch!" had de soldaat toch wel van schaamte in den grond willen wegzinken.

Van dat uur af veranderde Paul Petrowitsch geheel en al. Zijn denkvermogen was als verlamd. Hij zag zichzelf voortdurend in knielende houding aan de voeten der vorstin, om zich daarna weder door de hand van zijn meester te voelen weggestooten. De gedachte daaraan verliet hem geen oogenblik. Zijn vroeger eenzaam leven in de steppen had hem tot een tobberig mensch gemaakt.

Hij haatte noch de vorstin, noch zijn meester, die hem behandelde geheel alsof er niets was voorgevallen. Ook hij van zijn kant schoot in ijver en nauwgezette plichtsbetrachting geen oogenblik te kort, doch hij werd hoe langer hoe meer menschenschuw en hoogst zelden hoorde men zijn stem; meer dan het hoog noodige sprak hij niet.

Hij kon den aanblik en de tegenwoordigheid van den graaf niet meer verdragen en op zekeren dag de stoute schoenen aantrekkende, verzocht hij den officier, of deze zich niet van een anderen oppasser zou willen voorzien en of hij, Paul, dan weder in het front bij zijn afdeeling zou kunnen worden geplaatst.

Matuschka lachte hem hartelijk uit.

„Paul Petrowitsch, je bent toch niet gek geworden? kerel, ik kan je niet missen. Je verzorgt m'n paarden zooals vóór jou nog ooit iemand het gedaan heeft, je steelt geen cigaretten, eet mijn kaviaar niet op en snoept niet van mijn sherry. Hoe zou ik ooit zoo iemand terug vinden? Zoo'n eerlijke, trouwe, goeie oppasser als jij, bestaat er doodeenvoudig niet. Je zult die domheid bij Olga Feodorowna toch wel ééns vergeten kunnen. Kom, ouwe jongen, wees wijzer. Je blijft, hoor! Waarachtig! ik zou niet buiten je kunnen!"

En Paul Petrowitsch bleef.... Doch langer dan een maand kon hij het niet meer uithouden, toen deserteerde hij... En thans zit hij reeds twee jaar in dit hongerlijdende dorp, in die van de wereld afgelegen woestenij aan de oevers der Wjatka, in deze steppe, waar ontbering en gebrek om den voorrang strijden, waar gedurende den winter de gansche bevolking niet bij machte is zich te verzetten tegen het gevoel van afgematheid, dat hen overmant in hun leven van kommer en ellende, en dagen, nachten, weken en maanden verslaapt.

Maar Paul Petrowitsch slaapt niet; hij waakt, als alles om hem heen sluimert. Of zijn lichaam daardoor lijdt, daarop slaat hij geen acht. In die doodelijk-stille uren zweeft zijn geest terug naar het verleden, verwijlt hij met zijn gedachte bij Olga Feodorowna en graaf Matuschka. En dikwijls, wanneer hij daar beneden het scheuren van het ijs in de Wjatka hoort, is het hem, of het dreunen van het geschut in zijn oren weerklinkt. Hij hoort kommando's geven en paardenhoeven trappelen en doodelijke angst grijpt hem aan, dat men hem, den voortvluchtigen, zoeken en vinden zal.

Dáár, van over de sneeuwvlakte, ziet hij ze aankomen, op de witbesneeuwde steppen nadert de thans nog op een kleinen stip gelijkende donkere massa!

Paul Petrowitsch is langzamerhand zoover gekomen, dat zijn verstand gekrenkt is en zijn fantastische voorstellingen hem werkelijkheid toeschijnen. Zijn denkvermogen bezit niet meer de kracht, waarheid en fantasie van elkaar te onderscheiden..... Ook heden, in dezen kouden, eenzamen Januari-nacht voelt hij het weer over zich komen, dat gevoel van bange vrees, dat sidderen van zijn ziel, dat zoo nadeelig is voor zijn zenuwen.

Banger en banger wordt het hem om het hart en op 't laatste kan hij het in de dompige ruimte niet meer uithouden. Hij richt zich op en gaat, in het donker voorzichtig voor zich uit tastende naar de deur. Buiten gekomen valt hij uitgeput neer op den grond.

De wind begint op te steken en jaagt de sneeuw in kleine massa's over den weg.

En hoog in de lucht schitteren de sterren zoo glanzend, zoo raadselachtig veelbelovend, als nooit te voren.

Nog een korte poos en dan vallen eenige groote, witte vlokken langzaam omlaag in steeds dichter wordende massa. En de steppenwind omhult Paul Petrowitsch, die geen kracht meer heeft om zich op te richten, met een zachter kleed en de vlokken dalen geruischloos op hem neder, altijd maar door, altijd maar door!

Over hem heen buigt zich de feeëngestalte van vorstin Olga Feodorowna en haar lippen drukken een kus op zijn mond.

En een glans van verheerlijking verspreidt zich over het gelaat van den zich niet meer eenzaam gevoelenden deserteur.

Paul Petrowitsch zinkt achterover.

En het witte zachte sneeuwkleed wordt zijn graf.